

ד וְלֹמַה בָּבָאֶת־קָרְבֵּל יְהוָה אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְמוֹת שֶׁם אֲנָחָנוּ וּבְעִירֵנוּ:
ה וְלֹמַה הַעֲלִיתָנוּ מִמְצָרִים לְהַבִּיא אֶתְנוּ אֶל־הַמִּקְומָה הַרְעָתָה לֹא | מִקּוּם
וְרֹעַ וְתָאָגָה וְגַפֵּן וְרַמֵּן וּמִים אֵין לְשֹׁתוֹ: וְיָבָא מֶלֶשׁ וְאַהֲרֹן מִפְנֵי הַקָּרְבָּן
אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְיִפְלֹא עַל־פְּנֵיהם נִירָא כְּבוֹד־יְהוָה אֲלֵיכֶם:
(שז) ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לְאָמֵר קָח אֶת־הַמְּפָתָח וְהַקְרָב אֶת־הַעֲדָה אַתָּה
בְּשָׂר לְבֵית הַרְעָתָה וְזַעַם וְגַפֵּין וְרַמֵּן,
וַיֹּאמֶר לְיְהוָה לְמַשְׁטֵי: וְעַל מֶלֶשׁ וְאַבָּרְן מִן־גָּדָר קָרְבָּל, לְתַרְעַמְשָׁבֵן וְקָנָא, וְגַפֵּל עַל אַפְּרָהָן,
וְאַתְּבָל יָבָא דָן לְהַזָּן: ג וּמְלִיל יְהוָה לְקִימָר: ח. סְבִּית חַוְקָרָא, וְכָנוֹשׁ יְתִיכְנָשָׁא אֶת

אַחֲינוּ. וְלֹא יִתְכַּן לְפָרְשׁוּ כְּשָׁמְתוֹ אַחֲינוּ, שָׁם כֵּן הִיה לוּ רְשֵׁי
לִינְקָד בְּגָבָע.

27 וְהִיא הַפִּישָׁש: הַלוֹא וְגַעַן בָּאוּתוֹ פָּסֶם כְּשָׁנְחוּט אַתָּה, וְאֵיךְ הִיה לוּ לְנַקְדָּה,
בְּגָבָע, עַכְשִׁיו שְׁקָד בְּגָבָע פִּיחָשׁ הַלוֹא וְגַעַן בָּאוּתוֹ שָׁמְתוֹ בְּאַתָּה, הַיְתָה
בְּמִינְיָה שְׁלָרְבָּר (סידָר וְסִידָר).

אַדְנִי הַמֶּלֶךְ (מִיא אַכְאָ). אַחֲינוּ, הִם דָוָר הַמִּדְבָּר שָׁמְתוֹ, וְהִם רַאֲבָע
עַבְדֵי הָיָה.³⁶

(ד) וְלֹמַה הַבָּאֶת, יִדְבְּרֵי לְמֶלֶשׁ וְלְאַהֲרֹן, כִּי כֵן כְּחֻוב וְיִקְהָלָן
עַל מֶלֶשׁ וְעַל אַהֲרֹן (לְעַל פְּסָוק ב). וְטֻעם וּרְבָּה הַעַם עַם מֶלֶשׁ
(פְּסָוק ג), שְׁהַמְּרִיבָה הִיה עַם מֶלֶשׁ חֹזֶק.

(ה) הַעֲלִיטָבָן, מְלָה וְרוֹא.

(ו) וְרַבָּא מֶלֶשׁ וְאַהֲרֹן מִפְנֵי הַקָּרְבָּן, כְּדוּמָה בּוֹרוֹחִים.³⁷ וְיִפְלֹא עַל
סְגִינָהָם, לְהַחְפָּלָל. וְרַשׁ אָוּרָמָר, לְדוֹרֶשׁ אֶת הָיָה בְּגָבָועָה.³⁸

(ח) קָח אֶת הַמְּפָתָח. יְשִׁיבָה אֶל הַסְּלָעָן, כְּבָר וּרְבָּה הַדְּרָוֹת
בְּעַנְנֵי חַטָּא מִרְיָבָה, וְהִיא סְפָק אֶצְלָרְבִּים בְּמִתְחָטוֹ מִשְׁאָה.³⁹
וְאַהֲרֹן שְׁכָנֵתָבָן עַלְיָהָם "לְאַל אַמְּנָהָמָן" (פְּסָוק יב), "מְעַלְתָּמָן"
דְּבָרִים לְבָבָן) וְ"מְרִיחָתָמָן" (פְּסָוק כד). וְאֵם הִיה כוֹונָה וְאֵל
יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. וְאַיְלָה הִיה כֵן, לְמַה אָמַר לְהָם עַד מִמְּרִיבָה הִי
36 לְפִיכְךָ אָמַד עַלְיָהָם לְפִיכְךָ. 27 הַעַם. בְּכִי פָּרָשָׁה: יִדְבָּר. 38 אַחֲתָה זוּ
אַיָּה פְּנִיאָה בְּמִקְרָא. 39 דִּיקָן מְשִׁיטָבָן בְּמִלְחָמָה סְפָמָן. רָהָה לְעַלְלָה טָבָב. 40 רָהָה
שָׁמֶר. 41 רָהָה פְּסִיקָתָה דּוֹבָב בְּתַאֲמָרָה, שְׁמָעָן.

בְּאָמָרָם וְלֹמַה הַבָּאֶת אֶת קָרְבָּל הָיָה אֶל הַמִּדְבָּר הָזֶה, אָמַנָּה הִיה
סְפָרָנוּ
גַּם עַל הַאל יִתְבְּרַךְ, כַּאֲשֶׁר הַעַד בְּאָמָרוּ "אֲשֶׁר רָבָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אַתָּה" (פְּסָוק יג), וְהִיא בְּאָמָרָם וְלֹמַה הַעֲלִיטָבָן מִמְּצָרִים.⁴⁰
(ח) קָח אֶת הַמְּפָתָח... וְדַבְרָמָם אֶל הַסְּלָעָן, כְּבָר וּרְבָּה הַדְּרָוֹת
בְּעַנְנֵי חַטָּא מִרְיָבָה, וְהִיא סְפָק אֶצְלָרְבִּים בְּמִתְחָטוֹ מִשְׁאָה.⁴¹
וְאַהֲרֹן שְׁכָנֵתָבָן עַלְיָהָם "לְאַל אַמְּנָהָמָן" (פְּסָוק יב), "מְעַלְתָּמָן"
דְּבָרִים לְבָבָן) וְ"מְרִיחָתָמָן" (פְּסָוק כד). וְאֵם הִיה כוֹונָה וְאֵל
יִצְחָק שִׁידְבָּר בְּלִבְדֵי הַמְּפָתָח, וְאֵם הִיה תַּקְיָתָה הַמְּפָתָח
וְאֵם הִיה הַחַטָּא עַל שְׁהָכָה מֶלֶךְ שְׁלָא בְּמִצְוֹת
שׁוֹלְחוּ כִּמְהָחָטָא אַהֲרֹן. אָמַנָּה כְּשָׁנְחוּבָן בְּעַנְנֵי הַמְּרִיבָה וְאֵל
שְׁנַחְשּׁוּבָן שְׁתַּחַיה מִצְוֹת הַאל בְּהָה עַל אָפָן שְׁלִיכָוּר וְשַׁעַת
מִרְיָבָה וְהַתְּדוּר אֶת חַטָּאָם וְשַׁבָּוּר וְרַפְאָה לְמַן, כִּי לֹא יִתְהַפֵּן
בְּמִתְהַמְּתָן,⁴² וּבְכִינְזָה שְׁבָוָה הַחֲטִיאוֹן מִשְׁאָה וְאַהֲרֹן אֶת כְּוֹנוֹת
הַאל יִתְבְּרַךְ וְעַל הַעֲנִישָׁם. אָמַנָּה הַמְּרִיבָה עַם מֶלֶשׁ הַיְתָה
בְּאָמָרָם שְׁרוֹיָתָה גְּנוּבָה בְּלֹויָה שְׁלָמָה בְּמִתְחָטוֹ מִשְׁאָה
אוֹתוֹ הַחָלָק הַרְעָתָה מִהַּמִּדְבָּר, וְעַל הַאל יִתְבְּרַךְ הַיְתָה מִרְיָבָה
בְּאָמָרָם שְׁרוֹיָתָם מָאָרֶץ גְּנוּשָׁתָה תּוֹבָה אֶל אַרְץ מִדְבָּר, וְלֹהֲדִיעָם
בְּשָׁחַי הַלְוָה וְזַעַם: נֶדֶר שְׁהָלִיכָם בְּמִזְבֵּחַ הַרְעָתָה, וְגַעַן הַיְתָה
מִפְצָרָם אֶל הַמִּדְבָּר הַהְذָה. 22 גַּעַן יְתָקֵל חַדְבָּה.

ריש'ג כ (ה) וּמִים אֵין לְשֹׁתוֹ, אֲפִלוּ מִים לְשֹׁתוֹ אֵין.
(ו) מִפְנֵי בּוֹרְחִים מִפְנֵי.

רשב'ם (ח) קָח אֶת הַמְּפָתָח, מִפְנֵי הַעֲדָות.⁴³ וְדַבְרָתָם אֶל הַסְּלָעָן, לֹא
צָוָה הַקְבִּיה לְקַח אֶת הַמְּפָתָח בְּלֹא הַכּוֹתָה בְּוּ הַסְּלָעָן כְּמוֹ שְׁעָשָׂה
בְּרִירִידִים שְׁכָנָבָן שְׁם וְהַבִּתָּה בְּצָרְבָּה צְבָרִידִים (שְׁמוֹת ז ו').
ג' שְׁשָׁמָה הַהְזָה בְּלֹא בְּלֹעֵל צְהָב (צ' כה).

רמב'ן צִין עַד קְרָשׁ מִתְהָרִים, וְטוֹעה ר' יַעֲזָב⁴⁴ שָׁאַמֵּר בְּעַבְרָו שִׁבְבָּו שֶׁ
יְמִים רַבִּים, כִּי כֵן כְּתוּב, כִּי⁴⁵ קְרָשׁ אֲשֶׁר כְּתוּב בּוּ וְחוֹשֵׁב בְּקָרְשׁ
יְמִים רַבִּים כִּים אֲשֶׁר יִשְׁבָּחָם (דְּבָרִים א מז) הַוָּא קְרָשׁ בְּרָגְעָן,
וְהָוָא בְּמִדְבָּר פָּאָרָן⁴⁶, וְמַהְמָם נְשַׁלְתָּהוּ הַמְּרָגְלִים בְּשָׁנָה הַשְׁנִית
וּשְׁמָחָרָו⁴⁷, אֲבָל קְרָשׁ הָז הַוָּא בְּמִדְבָּר צִין וְכָאוּ שֶׁם בְּשָׁנָה
הָאַרְבָּעִים וְשֶׁם תְּחָתָה מִרְיָבָה, וְמִקְרָאּוֹת מִפְרָשִׁים הַמִּזְבְּחָה.

(ז) הַחְטָא בְּמֶלֶשׁ וְאַהֲרֹן בְּמִי מִרְיָבָה אֲנֵנוּ מִתְהָרִים בְּכָתוּב,
וְרַשׁוֹי פִּישָׁ⁴⁸ מִפְנֵי שְׁזָוָה אֲוֹתָם וְדַבְרָתָם אֶל הַסְּלָעָן, וְלֹא אָמַר
וְהַכִּים, שְׁאַיְלוּ דְּבָרְוָה הַקְבִּיה מַתְקָדֵשׁ לְעַזְנֵי כָּל הַעֲדָה
וְאֲוֹרָמִים, וְמַהְמָם סְלָעָה שְׁאָנוּ שְׁוֹמָעָה וְאָנוּ מִדְבָּר מִקְיָם דְּבָרוֹ
שְׁלַחְתָּה וְהַקְבִּיה, אָנוּ עַל אַחֲתָה כְּמָה וְכָמָה. וְדַבְרֵי אֲגָדָה הַמִּזְבְּחָה
לְאַתָּה וְאַיְלָה הִיה רְצָוָנוּ בְּדִיבְרָו בְּלִבְדֵי כָּל הַמְּפָתָח הַז בְּיַדְוָיִם⁴⁹,
וְכֵן בְּמִכּוֹתָמִים שְׁאָמֵר וְהַמְּפָתָח אֲשֶׁר נִחְשָׁךְ לְנַחַשׁ הַקָּח
בְּלִבְדֵי צְהָב (צ' טו), וְהָוָא לְהַכּוֹת בּוּ, וְלַעֲפָעִים יִאָמֵר נְתָה
את יִדְך (שם ח א), וּרְצָוָנוּ לְוָרָם לְהַכּוֹת בְּמִתְהָרָה, כִּי הַכּוֹתָב
40 אֲבָבָיָן, 41 דְּלִיל אֲזָנָן, 42 קְרָשׁ בְּרָגְעָן, 43 לְהַלְלָב
44 בְּפִסְקִים אַ-יְהָוָה 45 הַוָּא מִתְהָרָה שְׁאָלֵי בְּמִשְׁפָט, שְׁלָשׁ לְוָרָם
נְתָה בְּמִתְהָרָה לְשֹׁבֶת לְזָה וְאֵיזָה וְזָה וְזָה וְזָה שְׁאָלֵי בְּמִתְהָרָה
לְקָנָא נְקָרָא מִתְהָרָה. הַרְאָה עַל הַז מִתְהָרָה תְּחַקֵּח בְּלִבְדֵי
אֲשֶׁר תְּחַשֵּׁה כִּי אַתָּה הַאֲחָתָה (שְׁמוֹת ר צ), שְׁהָמָה הַז אַתָּה הַמִּזְבְּחָה
לְאַתָּה שְׁעַתָּה קְרָשׁ אֲלֵיכָן תְּחַקֵּח בְּלִבְדֵי
מִזְבְּחָה וְדַבְרֵי הַז בְּזָהָב
בְּשִׁיטָה הַסְּמִינָה אֲגָם שְׁלָא תְּמַכֵּר הַמִּזְבְּחָה, וְלֹא תְּמַכֵּר הַתְּהִנְתָּעָת, כִּי הַוָּא אֲפָשָׁ
קְרָב שְׁבָהָמֶגֶז הַמִּזְבְּחָה לְכִדְבִּיסָּה בְּשִׁיטָה הַגְּמַדְבִּרְבִּי.
שְׁפָאָרָן בְּשִׁיטָה הַזְּבָבִים הַזְּבָבִים.

(ח) קָח אֶת הַמְּפָתָח, וְזַעַם מִקְלָוּ שֶׁל אַהֲרֹן, דָהָא כְּחֵבֶב כָּאן:
וַיֹּקַח מֶלֶשׁ אֶת הַמְּפָתָח מִלְפָנֵי הַרְעָתָה (פְּסָוק ט), וַיֹּזְהַר מִקְלָוּ שֶׁל
אַהֲרֹן כְּדַתְמִיבָּר בְּפִרְשָׁת קָרְבָּן: הַשְׁבָּת אֶת מִזְבְּחָת אַהֲרֹן לְפִנֵּי
לְמִשְׁמָרָת לְאַתָּה לְבִנְיָה מִזְרִי (לְעַל צ כה), וְעוֹד דַמְקָלָוּ שֶׁל אַהֲרֹן
הִיא אַתָּה לְבִנְיָה מִזְרִי, וְהִיאנוּ דָמָרָמָה מִזְרִי: שְׁמָעוּ נָא המִזְבְּחָה
(פְּסָוק י), וְכָבֵר טָעה מֶלֶשׁ אֲשֶׁר לְזָה הַקְבִּיה: קָח אֶת הַמְּפָתָח,
סְבִּרָמָה שְׁמָעָה לְהַכּוֹת בְּסָלָעָן, וְהַקְבִּיה לְאַתָּה לא אָמַר: קָח אֶת הַמְּפָתָח,

ויתור היה ראו שיהיה העונש על משה כקצץ⁵² על פקווי ר מבין החיל בחנות⁵³, והכתוב לא סיפר כלל שכעס⁵⁴, כי שמו נא המורים (פסוק י') תוכחת כדרך מתרים הייתם עם ה' (דברים ט כד), ועוד כי אהונ לאensus מימי, כי בשלום ובמושרו הילך מעודו⁵⁵, ועוד שאי אפשר שלא היהensus גודל מאה ה' עליהם בשותם מריבה עם משה, ובכל הנסינותו במדבר, חטאם ה גדול כאשרם למה העליתנו ממצארם (עליל פסוק ה'), שידכו להיות עבדים לשונאים בעבודה פרך מליחותם עם האלים בין העובד את אביו, וכן אמר הכתוב יען כי מסחט את ה' אשר בקרבתם ותובכו לפני לאמר למה זה יצאו ממצוירים (עליל יא כ). ובפעמ הראשונה אמרו פחות מוה, ומה ה' העליתנו מצווים להמית אותי ואתי בני ואת מקני בצמא (שם ז יז)⁵⁶, והיה עלייהם קצץ גודל ואשם דרכם כמו שאמר ויקראו שם המקומ מסה ומירבה על רוב בני ישראל וגורי (שם ז), ובכאן כתוב מפורש הנה מי מירבה אשר רבו בני ישראל את ה' (להלן פסוק יג), ומה פשע גודל מזה הרו רב את יוצרו (ישעה מה ט), ומשה אמר גם כי התאנך ה' בגולכם לאמר (דברים אל), אם כן בשם חטאנו ונגרמו כל הרעה הזאת, ולברבי הרוב אין להם בכל המעשה הזה חטא ופשע כלל⁵⁷, ומה שאמר לא מצינו בה' יתברך שכעס, אבל אמר קח את המטה וגורי (פסוק ח), דע כי כאשר צריכים במחיות דבר, אע"פ שהחולנים וחוטאים בו, והוא יכפר עון ולא יער כל חמותו (חלהים עח לח), ולא יזכירנו ויתן להם שלוחם, וכן בימים הראשונים אמר בנחית רוח עברו לפניו העם וגורי (שם ז ה), אע"פ שהיתה שם מסה ומירבה שהזהיר ממנה ולדורותינו⁵⁸, וכן במן, הגני ממתיר לכם לחם מן השמים (שם טז), בדרכ אהבה והיבנה, אלא שאמר בסוף בדיבור השני שמעתי את תלונות (שם יב). הודיעו لهم החטאים בלבד, אבל כאשר תחולנו לנו ישבוק עליהם חמת אפוי, ובכאן עוד רמזו לקצץ גודל וחיזוק מגפה שנאמר וירא כבוד ה' עליהם (פסוק ו), שורומו אל הקhal גנוכר והוא מראה עד ה' ההווה במנגנון כאשר תראה במרגליים⁵⁹ ובוים קrho⁶⁰ ומחרות⁶¹. והחימה על הרוב שהרי מקרוא מלא הוא, ורקציפו על מי מירבה וירע על משה בעבורם (תלהלים קו לב)⁶², ומינה הכתוב החטא הזאת עם הנסינותו הגדולות שננסו את ה' במדבר. והקרוב מן הרוברים שנאמרו בכוה והוא טוב לרוחות השואל הם דברי ובינו הנהלא⁶³ שכחבי החטא הוא אמרם המן הסלע הזה נציא לכם מים (פסוק

רמב"ן יקער בדבר הנשמע, ואין הנס גדול בדיבור יותר מההכאה, כי הכל שווה אצל הטלע⁴⁶, ועוד למה כזה מעלהם כי (דבריהם לב נא), והצואה בדיבור אל הטלע זהה הוא מה שנוצר במעשה⁴⁷, צויה שאמרו והוא שומעת כי ה' יציא מים מן הטלע הזה, כדרכּ כי היא שומעת את כל אמריו ה' (יהושע כד כז), וכן עשו כמו שאמר, ויקחלו משה ואהרן את הקгал אל פנֵי הטלע ויאמר להם וגורי (פסוק ז), והנה הטלע שומעת באמורו בן לויין. וטענות רבות למפרשים בחטא זהה, כבר סתר בו ר"א⁴⁸ דברים רבים מהם, והסתוד שרמו בו גם הוא איינו נכון, כי אם משה אבד כוונתו בעבור מריבת העם ולא דבר אל הטלע ולין לא יצא מים בעפעם הראשונה, וזהו והבאו פעם שנייה בכווניה הרבקה בכל יציאו המים, הנה חטאו בפעם הדראשונה, אבל איינו ראוי שיאמר בזה לא האמנתם بي להקדישני (פסוק יב), כי אין כאן חסרון אמונה כלל. והרב רבי משה⁴⁹ סבר בו סברוא ואמר כי משה רבינו ע"ה חטאו הוא שנטה לצד הרגונות באמורו שמענו נא המורים (פסוק ז), ذكرך עלייך ה' יתברך שהייה אדם כמו שהוא לפני עדת בני ישראל במקומו שאין בו וראי היכעס, וכל צויא זהה בדין האיש ההוא חילול השם, מפני שמתנוועחו כולם ומדבורייו היו למןין והוא מקוין להיגיע בהם אל הצלחות העולם הזה והעולם הבא, ואיך יראה עלייך היכעס והוא מן הפעולות הרעות, ולא תחא כי אם מתחגנה רעה מתוכנות הנפש, אבל אמרו בו מחרותם פי (להלן כד יד) הוא כמו שאבאר, שהוא לא היה מדבר עם סכלים ולא עם מי שאין לו מעלה, אבל אשה קטנה שבגשיהם הייתה כיזוחאך בן ברדי כמו שצרכו החכמים⁵⁰, וכל מה שיאמר או יעשה יבחןחו, וכאשר רואו שבעם אמרו שהוא ע"ה אין בו פחיתות מדහ, ולולוי שהיה יודע שה' כעס עלינו בבקשת המים ושאנחנו הצענסנו אותו יתברך לא היה כועס, ואנחנו לא מצאו לה' תעללה שכעס בדרכו אליו בוה הענן, אבל אמר קח את המטה והקהל את העדרה אתה ואהרן אחיך וורבתם אל הטלע לענייהם ונתן מימייו והוציאו להם מים מן הטלע והשקיית את העדרה ואתם בעירים (פסוק ח). והנה התוינו ספק מספק הזרה שנאמרו בו דברים רבים ונשאל עפם רבים אי זה חטא חטא, וראה מה שנאמר בו ומה שאמרנו בו אנחנו, והאמת יורה דרכו. אלו דבריו ז'ל. והוסף הכל על הכלים, שהכתב אמר מחרותם פי (להלן קו ז), שעברו על דרכו, ואמר לא האמנתם بي (להלן פסוק יב) שלא האמינו בו, אין עונש בעבירות שכעס,

46 הזראים כתוב: אפללו אם הדוד בן, הקל והומר אתנו מטול אלא מידור לזרו;
שאום הצלע שארט שדבר ולא שומע קידם דידורoso לא כל שון שדרור לקידם ורבו;
אבל אם אמר להרשות, אין כל והומר שהרי כהה אבבם ודוקן להזבז מים על
ידי הרשות המקצועת והרבו, וזה ישראלי בשחוור זה כהה שתהש לפחות חלול
שכגונה עיל, והרשות לא יוציא משא כלול שדרור להזבז בוט, וכן אין שון אין
ונם יבור על ידי האכו כי אם על ידי היידר, שלא נשען פעולם של עמלים
יזבז הסולע מים. ועיין נד בדור רודה. 47 ריל ואם האמר כי אמור מבעליהם
בבגד שצגנו ביבירו והם לא דברו, لكن אמר: והזואה בריבוד הוא מה שנזכיר
בבבשה זו נזכר בה. 48 ואבכץ פסק ת. 49 שטונה פרוקם להרבעם,
פרק ז. 50 מיכלאו שלשל, רוזו. 51 כבודו: אלמא אין העונש, בסוף
הזהבון לריביציא: אם כן אין העונש. 52 לא יד. 53 הנחדיביא בסופו
הזהבון ישב ריביציא: תלון מרדום יי' בבד טישן אווחה הבה המורה (רבביין
הרבאים ליל), ומה ארם שיבא אהורי להזבז על בוטה, ומזה שכובב לא
הזהבון כי, נזהה בודעה והרבאים כי זה לא פי' מה שכבב נדע כי משה בירינו
של לא יי' ריבודו דובי מזרחי, וכברוא בו הבה המורה שזבז לא בורר כי הוא
פצען להזבז לא ישראלי בפערות המזרחה למזרחה, וזה, הקב"ה הדריך דודו;
אשר כללים אין אסם שזבז אוון הכלבון לשעתים ושלוח עיתום עליהם מהרה, כי
וכאשר לא שתהש משה בעת ההאה בפייה זו, ונכזב של אחנן ברבר כה, כי
בצחותה לבעשה, וגם קען משה על סקדוי חיל, בגין קען כשתמי

ואבנן אחיך ודברתם אל-הפלע לעינייהם וממן מימיו והוציאו להם מים
עם פיפא, לאציהון ופין מושי, וטפרק להן מיא

(דרכָר ט ז). ואחרים אמרו, כי מלה ודברתם כמו והכיתם, רַבְבִּיג וכמו וחויר את כל זווע המלוכה (זה יב כב'). ואין זה נכון, כי המלה מגוזה רַבְבִּיג⁴², או מן יזכיר עפם חחנתן (תח' מז ד'). והנה פירוש וחויר, כמו וחויר, וכן בספר השנוי⁴³. הנה פירוש ודברתם אל הפלע ו아버יהם⁴⁴. ועוד, אם כן פירוש, למה נגענש משה⁴⁵. גם הם השיבו, בעבר שהכח פעםם, אם כן למה נגענש אהרן⁴⁶. ויאמר ר' משה הכהן ז"ל הספרדי⁴⁷, יש אחותות⁴⁸ געשות בדבורו, ויש בפועל וברורו. כמו מלך אלישע⁴⁹. והוא שיקח המטה להគות בסלע כמשפט הצור, והוסיף מלת ודברתם להרציא הימים במקה וברורו. ובעבור שהכחינו⁵⁰ ישראל, אמר להם המן הסלע הזה נוציא לכם מים (פסקוק ז'). והיתה דעתו, כי אין יכולת בני להרציא מים מהסלע, כי אם בכחה⁵¹. והנה לא פירש דברו היטיב, וחשבו אונשים בכלכם, כי דברור⁵², שלא יוכל ה' להרציא מים מן הסלע. וזה טעם אשר לא קדרותם אותו (דרכ' לב נא), והביא ראייה מדברי המשורר שאמר, כי המרו את רוחו יובטא בשפטיו (תח' קו לג). והנה החטא היה בבטואו, לא במקה. גם זה אינו נכון, כי משה אמר זה, ולמה נגענש אהרן, ועוד, כי אין במשה דברך דברור⁵³. והראיה שהביא אתנה ראייה, כי אין פירש כי המרו את רוחו, כי אם אל ה'⁵⁴, וכן כתוב ומה מרנו ועכבר השמדתה. 42 שם הרא מפריש; ייגד בערך הדבר. 43 בambil א' א: תאנך את כל והלמה. יגיד שוחרר מחששו וחבד. 44 בambil ב' ב: השודן שודותם אל הפלע – ואבגדתם הוא הפלע, מה שודא לא נבר. 45 בambil ב': פיזח זה הפסידוש והותך בה מאס שפה עד שנגעש בו קעה. שחרר ותורה העילימה את ברבר הפסאות. 46 בambil ב': פישן ופסודון. 47 בambil ב': אווזית. 48 בambil ב': ריאן אל מזג המט ושלך שם מלך, ויאמר כי: עבדך. 49 בambil ב': עבדך. 50 בambil ב': ריאן אל רוחך. 51 בambil ב': בכי רוחך: בהעדר שהבכלהו. 52 בambil ב': עבדך. 53 בambil ב': בוגר שהכח את הפלע לא ריבך לילין. 54 ה הספר השני רוחך של ה' לא ליל בשתה.

⁴⁶ לאלו לפ' שהי' לאות לבני מרי. ודברתם אל הפלע, הגז
 שנקרא באואה של מרם, חיכון הימנו מים, והיה מתגלגל אחר
 ישראל, והוא הפלע שבו הכה משה שלא היה רוצה להזיב
 מימייו בשבייל שמתה מרם, וחזר בוכות משה ואהרן
 ככמו שפירשו רכובתוינו בחענית⁴⁷, שנאמר ודברתם אל הפלע.
 לש' מפרשין⁴⁸ ענין זה הוא הענין שנאמר בפרשת בשלוח⁴⁹,
 ודלאו מליתא הוא⁵⁰ שהר' מעשה הצור היה בחורב ומעשה
 הפלעל הזה היה בקדוש בקצת ארץ אודם. ונפן מימי', יש
 מפרשין יתן טיפין על ידי דיבורו, והוצאתם להם מים, רבים
 ס. 47. 46. רבשבי. 48. בבדו שה, וכן הביא ברabic' שם: טש ובט.
 49. ס. 50. ואביך.

טטרוֹן שָׁלֵיחַ הַמְּנֻהָג מִזְדַּעַת הַיְהוּדִים כְּבָשָׂלִימָה וְשָׁהַמְּשָׁלָח הַיְּטִיב בְּשִׁלְחוֹתָו וְלֹא הָרָע כָּלָל. וּבְהִזְוֹת
מִינֵי הַגְּסִים הַמְּסֻפְרִים בְּכָתְבֵי הַקְּדָשָׁה עַל אֶחָד מְשָׁלָשׁ פְּנִים.
הַהֲדָעָה הָאֶחָד הָוֹא נְסַתֵּר כְּמוֹ יְזִידָה הַמְּטָר וְהַמְּלָט מִן הַחְלָיאִם
מִן הַצְּרוּתָה, זֶה הַמִּן הַגְּסִים יְשִׁיגְוּוּ הַצְּדִיקִים בְּחַפְלָתָם,
כְּבָנָין יְחִיפָלֶל אֶבוֹרָהָם אֶל הַאֲלָהִים, וַיַּרְא אֶלְהִים אֶת אַבְימָלָךְ
(בראשית כ' ז), וְכֵן "וַיַּתְפַּלֵּל מְשָׁה בְּעַד הַעַם" (להלן כ' ז).

רישג (ח) אל הצלע, על הצלע". והזגאת, ואז יצאו להם מים.
6 לא שידר אל הצלע כי אין לו חותם, אלא: וברוחם דברי ורוחה הם כי ישראלי
אל הצלע, זה דלא כדורשת חולם מומב בשושי פסק אי שנזחט לחדר אל הצלע,

רשביים אלא המטה צוה ללקח להרואו בו קשי מר שלהם כדרך חיבר למשמרת לאות לבני מר (לעיל ז' כה). אפס ברכורו ידרב אל הסלע לתמת מימייו. והחצצת להם מים, על ידי דברוך עם הסלע.

רמב"ן^๔), וראוי שיאמור יוציאה ה' לכלם מים, כדין שאמרו בתה
ה' לכלם בערב בשר לאכול גנו' (שמות טו ח), וכן בכל הניטים
יוזדים כי ה' יעשה עמם להפליא, ואולי חשבו העם כי משה
ואחרון בחכמתם הוציאו להם מים מן הסלע זהה, והדור לא
קדשתם אותו (דברים לב נא), ומשה הראשון צערו אמר הנני
עומד לפניך שם על הצור בחורב (שמות ז ו), והשבעים זקנים
וזואים עמדו הען עומדים על הצור והנס מחרוסם כי מעשה ה'
הגודל הזה, אבל בכאן לא רוא דבר וטשו במאמר משה ואחנן.
ויתכן שיאמר בזה מעלה כי (דברים לב נא), כי הנהנה מן
הקדוש נקרא מעלה, וכן מרימות פי (להלן כז יג), שהוא
ציה וברחות אל הסלע לעינייהם (פסוק ח), והטעם שאתדרש
בעיניהם, או שניהם דברי^๕, מן תומר את משפטיו (יזקאל ה
ו), כי לא צויתו שתחמור ככה, והוא היה לא האמנתם כי, יצא
אל בני ישראל^๖, או הוא לשון חזוק, לא התחזקתם להקדישנו
לעיניהם, מן ואמנה על המשורדים (נחמה יא ב), היה
החוקעה במקומות נאמן (ישעיה כב כה). והאמת^๗ כי העניין סוד
గודל מסתיר החורה, כי בראונה אמר לו הנני עומדים לפניך
שם על הצור בחורב והכיתה בצור (שמות ז ו), יאמר כי
שמי הגודל על הצור בחורב שהוא שכד ה' האש האוכלת
בראש ההר (שם כד י), ובכבודך אין לא הכה אלא פעם אחת
ויצאו מים ובים, אבל בכאן לא פריש לנו^๘ זנ"ז, והסכימו שניהם
להכוה בצור פעים, והנה זה החטא, ועל כן אמר לא האמנתם
בี้, לשום אמונה בשם וbamona יעשה הנס^๙, ונאמר מרימות
פי, כי מוד את רוח קדשו, הנקרא בכל מקום פי ה' ולכך
אמר מעלה כי, ואין מעלה אלא שיקור, והנה החטא מהחר
מפורש בכתב, וכן אמר המשורר מלפפני אלהי יעקב הוהופי
הצור אוגם מים (תהילים קיד ז-ח). וכן תוכל להתבונן זה
בחפהל מהש שאמבר ה', אלבום אטה בחפהל גרבנות ג' ברה ג'

על הצור כאשר הזכרותי, והוא החטא על שניהם.
 (ח) ועל דעתינו טעם ודברותם אל הטלע, כמו על הסלע⁶¹, וכן
 בה אמר ה' צבאות אל העממים ועל הים על המכוניות בבלה
 או פידיש מריט: נזירות דבר. ⁶² וצית לזר לא כבאות מפונה לבבם.
 עין רבע בחוי ובקאנטי (ט) המכאים לשון והומבן וסמכרים אותו. ⁶³
 וחסאו בנבנה כי חשב י ש שם גנטו מוסטלוקה שע ואולן דץ' ⁶⁴
 שם כהן עליינו הסכמו כלב להכהן וכור והננה ה' החטא האחד (טבסטאלה). ⁶⁵ כי
 היה לסת לסת כי אבנה לב עשה גנט (שש). ⁶⁶ עין לעיל י. ⁶⁷ סטר
 מהותה קד. ⁶⁸ ותען הגבש (סוד). ⁶⁹ זר מלן צהיר שגען הדיבור יהה
 לפטל, בפסחה כבבש: איזור להם הנטן ובר משמעה היריך היה לשואל וליא. ⁷⁰
 לפטל, אך אמר: אל הטלע כבוי ולטלע, כל הדיבור באמת לישראלי.

מן פיא. ומשייקי ית בנסחא נית בעיריהו: ט. גנסיב משה, ית חוטרא מונדרם יג. פמא דפעריה: י. ובקשא, משה ואהורה, ית לא קדרם פיא. ואפר להו, שמעו עון פרטניא, פמן פיא תווין, נפיק לבון פיא: יא. וארים משה ית גכלא לא קדרם פיא. ואפר להו, שמעו עון פרטניא, פמן פיא תווין, נפיק לבון פיא: יא. וארים משה ית

(ח) ואת בעירם, מכאן⁵⁵ שחס הקב"ה על ממונם של ישראל. רשי
(ו) ויהלו וגוו, וה⁵⁶ אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המורבה. המן הסלע הזה נציא, לפ"ז שלא היו מכירין אותו, לפי שהלך הסלע וישב לו בין הסלעים כשותפלק הbara, והוא יישר אל אומרים להם: מה לכם מראה סלע וחוץיהם לנו מים, לך אמר להם: המרים (פסוק ו), סרכנים⁵⁷, לשון יוני שוטים, מורים את מורייהם, המן הסלע הזה שלא נצטווינו עליו נציאו לכם מים.

38 תנחותם ס. 39 סמ. 40 תרגומו של אתקולות. פ"ז מחרדים.

והנה החלק חל⁵⁸. והכה הסלע, ולא יצאו מים עד שהכחו ריאב⁵⁹ פעמי שנית⁶⁰. והנה לא קרשו ה' ומרו, ומעלן בשגגה. גם יכול המפרש לפרש ויבטה בשפחו (חלהם קו לג) על משה⁶¹, כי על כן ונען, כי לא היה ראוי שידבר דבר עד שימלא שליחותה זו. גם היה דרש קרמונינו ז"ל⁶², כי החטא היה בעבור שאמור שמעו נא המורים (פסוק י) ורמו זה הסוד⁶³. אל הסלע, שהודעתיך, או הנמצא סמוך למחנה⁶⁴. ונתן מיכיו, בעבור מימי, טעו ריבים ואמרו, כי והסלע הוא הצור⁶⁵. ואלה עורי לב, כי הצור הוא בחורב, וזה הסלע⁶⁶ היה בקצתה אורן אדום, כי בקדש היה. גם יתכן לפרש מימי, המים שאחן בו⁶⁷.

(ט) את המטה מלפני ה', והוא מטה האלים, והוא המונה לפני העזרות⁶⁸.

(ו) המן הסלע הזה, יש לנו בה להוציאו לכם מים ממנוי⁶⁹. 64 געבודו מיריבת העם עם משה הפסיק דבוקתו בה' ונשאר תל' לבן. 65 העם גיאו מים לבבוח של ששה חלקל, ולא ברכוב בה' בדורות שהיה לנו מברכתם. 66 סמוך שפש נא הבורין, הפסיק את ברכות נב', וזה היה האכזר המשורר ויבט בשפטו. 67 ראה הע' 41. 68 בהזבזם שבתקופתו עם שרואל אשר שפטו נא המרים פטור הפטון. 69 הסלע הדור, לפסיך נבי הדעת. 70 השוג של מי מריב, ראה פסוק ז. 72 נאמר לך על שם העמיד, כי בשעה זו עד לא זאת בו מים. 73 ראה לעיל י' י. 74 ראה ורבנן.

לשיט מדבר לאגם מים, ויזול זה מה מה שלא יכול הטע עליין, ספורהנו ושאים הוא כאן הכל⁷⁵, אמרו "המודבר הייתי לישראל" (ירמיה ב לא). וציווה עם זה שאחר שייפרך הסלע למים יוציא משא אותם המים להם במתהו לשבטיהם, אמרו "במחוקק במשענותם" (להלן כא יח), ולזה המין מן הנשים אמר קה את המטה... והוציאה להם מים מן הסלע וכו'. והנה משה ואחרן הסכימו לעשוה המין השני מן הנשים, ולהגידו המים אל הסלע ממקום אחר, כמו שעשו ברופידים, אמרו "והקח בצו רצוי וממנוי מים" (שמות ז ו), כי לא בטחו שיקים האל יתברך את דברו לעשוה לישראל המין השלישי מן הנשים, בחשבם את ישראל או מרים מאר עד שייהיו בלתי ראויים אליו ותשניהם ה' על הטעבה. ובכן עשו את דרך מין השני מן

רשי (ו) המן הסלע, הנה מן הסלע.

רישבים (ו) ויאמר להם שמעו נא המורם, כמו שהמטה הזה שיש בו שקדום מוכיח שהוא לשמרת לאו לבני מרי. המן הסלע הזה נציא לכל מים, בשעת הרמת ידו בעם ויך בו את הסלע פעמים, אז אמר להם דרך בעם וחימה, סברורים אתה שמן הסלע הזה נציא לכל מים, ומספק אמר משה כן, שטעה כמה שבדבו לו הקב"ה קה את המטה (פסוק ח), ולא האמין שבדבورو עם הסלע יוציא ממנו מים אלא בהاكتה המטה כמו שעשה

רמב"ן (ו) המן הסלע הזה נציא לכם מים, חילילת חילילה שיהיה התימה למינעות, כי משה רביבנו הנאמן בכל בית ה', לא יפלא ממנו כל דבר מה', והוא וכל ישראל עמו וראו גודלות ונפלאות מזו, ואף כי הוא אשר נעשה כן על ידו פעם אחרת בוצר בחורב. ואמרו המפרשים⁷⁰ שיש חמיהות מתקימות, כמו הנגלה נגלייה (ש"א ב כו), הרואה אותה (ש"ב טו כו), התשיפות (יחזקאל כב כ), המן העז אשר צוריתך (בראשית ג יא). אבל ר"א⁷¹ כתוב המן הסלע יש לנו כח להוציאו לכם מינו מים. ריצה לפרש שאמור להם שמעו נא המרים בה', האמורים ולמה הבאתם את קהלה ה' אל המקסום הרע הזה, המן החלמיש כי מאה ה' הוא, כי הוא אשר הווציא ממנה מים, רק תכירו 79 לעיל י' ז. 80 ראה רשי בראשית ז. 81 ראייבע אן.

חווקוני (ו) המן הסלע הזה נציא לכם מים, ישראל סברו כמשמעו, ככלומר איך יכול להיות שסלע זה יוציא לכם מים, ומה ריצה לומר: ההיותם סבורים שמן הסלע הזה נציא לכם מים, כמו שנעשה, ולכך הקפיד הקב"ה שהיא לו לפרש דבריו שידעו הכל בפיירוש שהקב"ה גנות להם מים, והוא לא דקר בלשונו⁷². וזה ראה בכור שוו.

ספרונו לה. ובכן צויה האל יתברך שייפרך הסלע למים, כאמור ונתן מימי, ככלומר שייהיו המים מן הסלע לא נשיכים ממקום אחר אליו, וזה היה נמנע וולתי בהיותו נהפק מזרחה סלע אל צורת מים, כאשר העיר אחר כך באמרו "המוחזיא לך מים מצור החלמיש" (דברים ח טו). כי אם היו המים מובאים ממקומות אחר שם בסיס לא יהיה הבדל בין צור חלמיש לולוח. וזה המין מן הנשים לא יכול עשותו הטע עלי ידי דיבור עבידי, כאמור ודברתם זמן. וציווה שזה יהיה על ידו ודבר עבידי, כאמור ודברתם אל הסלע, למען יעירו ישראל שהיה זה הנס מן המין להשלי כאמור, לא שייהו מים נגרים שם ממקום אחר, וכזה ידעו גודל וטוב המשלה, וישיבו אל לכם שאך עלי פי שהוציאים ממצרים אל המדבר אין בה רעה כלל בהיותו עמהם, אחר שיש בדיו 24 ע"ס סוכה ג א.

במדבר ב' ח' ק

קען

ב' וְנִצְאֹ מִם רַבִּים וּמִשְׁתַּחַת הָעָדָה
בְּחִטְוֹנִיהָ תְּפִרְפִּין וּמִנְנִי.
וְכַפְכוּ פֵּיאָ פְּגִיאִי, וְשִׁתְיָאִתְ
כְּנֶשֶׁתָּא וְבָצְרָהָוָן:
יב. וְאָמַר יְהִי לְמֹשֶׁה וְלְאַקְרָן, תְּלַךְ דְּלָא נִמְנָחָן

(יא) פעמים, לפיו שבראונה לא הוציא אלא טיפין, לפי רשי' שלא צוה המוקם להכותו אלא: ודברותם אל הסלע (פסוק ח), ומה דברו אל סלע אחר ולא הוציא, אמרו שם ציריך להכות כבראונה, שנאמר: והכית בזור (שמות ז ז), ונודמן להם אותו סלע והכה.

(יב) יعن לא האמנתם כי, גלה הכתוב שאלווי חטא זה בלבד היה נכסנן לאץ, כדי שלא יאמור עליהם: בעון שאור דור המדבר שנגור עלייהם שלא יכנסו, כך היה עון משה ואחרן. והלא²² האzan וברק ישחת (עליל יא כב), קשה מה, אלא לפי שבוטר חסוך עליו הכתוב, וכן שבמגדיר כל ישראל לא חסוך עליו הכתוב מפני קדוש השם. להקדישני, שאלנו²³ וברחות אל הסלע והוציא התייחס מקודש לעיני העדרה, ואומרים: מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע ואינו ציריך לפרטנה מקיים דברו של מקום, קל וחומר אנו, לבן לא תביאו, בשוב�²⁴, כמו: וכן נשבuchi לבי' עלי (ש"א ג יד), נשבע בקפיצה כדי שלא ירכבו בחפילה כל כך.

ו' תנומא ט. 42 שם ז. 43 מדרש אנדרה. 44 כתוגט יתמן וואה תנומא בא. ב.

(יב) יعن לא האמנתם כי, הוא הטוד שרמות²⁵ שלא נקרש ה' דרביע על ידם.
ז' לעיל סוף סוף ק. ת.

(יא) ויך את הסלע במתהו פעמים, המליצה שפרש"י קזרה חזוני היא, והכי אמר: לפי שבכמה דראונה לא הוציא אלא טיפין לפי שלא צוה הקב"ה להכותו אלא: ודברותם אל הסלע (פסוק ח), כשהראו שלא הוציא אלא טיפין בסבוריים היו שלא היה אותו שנצטו עלי, והרגשו בעצמן שלא היה להם להכות רק לדבר, והלכו ורבו אל סלע אחר והשיבו עלי שהוא אותו שנצטו ולא הוציא מימי, אמרו: שמא ציריך הוא להכותו, כבראונה כשייאו ישראל מצרים, שנאמר והכית בזור (שמות ז ז), ונודמן להם אותו סלע שנצטו עלי והכהו פעם שנייה.

(יב) לבן לא תביאו, אין "לכן" אלא לשון שבואה²⁶, כגון: שנאמר: לבן נשבuchi לבי' עלי (ש"א ג יד). וראה לדבר: ושבע לבתי עברי (דברים ד כה). ואמ'r אמר הרוי בסוף פרשת שמות פירש"י²⁷: לפיך עתה תראה את אשר אני עשה לפרטעה אבל לא כשאנוכיס לארץ, אם כן משמע שבען ז' תנומא וואה ב. 55 שמות ו. א.

הנסים במטה, אשר בו הודיעו מעלה השלח, ולא עשו את דרך ספרנו המין הלישי אשר בו יודיעו לישראל מעלה המשלח וטובו, ולזה נכתב עליהם "לא האמנתם" (פסוק יב), שהרצין בו: לא בתחום כי שאעשה מה שאמרתי, "ימעלתם כי" (דברים לב נא) שחילתם בכדי ולא הריאתם לריביהם את סכלותם, ו"מריתם פי" (פסוק כד) בשלא שמרוחם מצוחה.

יז' וְיֵה אֲתִהְסְלָע בְּמַעַטָּה פֻּעָמִים וְיִצְאֹ
וּנְאָמַר יְהִוָּה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן יִעַן לְאַהֲרֹן

רשי' (יב) יען לא האמנתם אותם²⁸ כי לקדש את שמי לעוני. 7 שוכם פוכם על סמי הפטים לא הוגנים אותם לא אמרם להם להאמן לבסות כי שאיל לא אעוזב לטטה בזמא, אלא מפלת כוונת חילול שמי בברכתם פסחים אל אל מועד בפסוק ג, וזה היה חטא רבה ואחר בפי פרח, ולא שום עצם לא האמיט בה חיללה. עיין מה שכח ובבית בספרו אמתות ודעות מפה ב'.

ר' י' ב' יען לא האמנתם כי החטא הוא אמרם: המכ הסלע הזה נוציא לכמ' מים (פסוק י'). וראי שיאמרו: יוציא ה' לכמ' מיט', כדרן שאמרו: בחת ה' לכמ' בעורב בשור לאכול גור (שמות טז ח), וכן בכל הנשים יודיעו כי ה' עשה עמם להפליא. ואולי חשבו העם כי משה ואחרן בחכמתו הוציאו כ' כסחו יוציא לבן מיט' בלשון סוברים בעודם, לא אמר "יזידיא", חיל הנדרלה בגדים, וחשב קוץ ישראל שכין שנגה הקביה על הגו חמוץ וכו' לא בלה. כ' מטה ואחר שזו בן בחכמתו השבזיא מיט' בן הסלע לא פאת ה' היהת זאת (לשון רבט בתה').

רש' ב' ברפידים, ומה שאמר לו הקב"ה ודברותם (שם), היה סבור שזו היא [יריבור אל] הסלע בהכחאה במטה, וכך הכה פעמים בסלע בעין חימה וכעס, ומספק אם יוציא מים הרי טוב ואם אין הדבר אל הסלע ארוי בן. והקב"ה הסכים על ידי משה לצאת [מים] על ידי הכהתו, ווא"פ כן נגעש, שהקב"ה מדרך עם הצדיקים. וזהו שאמר הקב"ה יען לא האמנתם כי להקרישני (פסוק יב), על ידי דיכוריכם אל הסלע, לפי שהוא מדרך עם הצדיקים אפילו כחות השערה²⁹. ולפי שידעתני אני המפרש ממשה ובינו לא היה כי אם שוגג לעבור על דברי הקב"ה, לפיך אני זוקק לפרש כי משה ובינו טהה כמו שפירשתי.

ו' י' כתוב כאן ב.

ר' י' מבין אחכם אל המקום הזה, והוא אשר יפרנס אחכם בו, זה כתעם אמר להן במן וידעתם כי ה' הרציא אחכם מארץ מצרים (שמות טז ו). ולפי דעתך הה' הוא לשאלתך, המכ הסלע הזה נוציא לכם מים אם לא, כי הכתוב פעם יפרש בשאלתך הן לאו, היש בה עץ אם אין (עליל יג ב), החשמור מצוחיו אם לא (דברים ח ב), ופעם חיציר הן לבדו, זה האחים הקטן (בראשית מג כת), הידעתם את לבן בן נחורה שם כת). ה', האבכה בחודש החמישי הנור (ובירה ז ב). אבל היהת השאלתך הזאת להם שאלת הנסיך³⁰, אמר שמענו נא המורדים מה תחשבחן על ה', המכ הסלע הזה החזק נוציא לכם מים, הדינה הזברת הוה אם לאו, הפליג במרדים והונגיד כי הם קטני אמנה, וכאשר יריבו אלו הואר מפני מחשבותם שלא יעשה ה' עמהם להפליא, עיין שנאמר וינסו אל בלבכם (תהלים עח יח), הימבל אל לעורך שלוחין במדבר (שם יט), הגם לחם זיכל תה (שם כ), וכך אמרו³¹ עשר נסיבות נסו אבותינו להזכיר בתקב"ה במדבר, כמו השאלה במחשבת הנשאל במקומות רבים, ההשכיב את בך (בראשית כד ה), אם רצינך כן, הנלך אל רמות הגלעד אם אחדל (דרה"ב ח ה), אם עצהן כן. אף כאן, אם מחשבתכם שנוציאו לכם מים מזה, נס לסתה מה בלבם (פה). נס אמת פיה פ"ר.

הערין מטה פמר וכוא סולובטן בחרץם באתה ממעיה צחצ'ה
התורה ששתכל בצדתו הדרישת וסוכה ענוה לרלבט נכה
ויאתבך תעלדר יעד רבל טגן אתנו את והורה להלבאה אל
תחיכים עט ותיסירט אל ההלברז האטשי ובכענו אליהם
בעשות וההבלת גפלאות הפקונה בהם עין עזרו' ולשנ'
עס מה אדשורי אל כינן האטש את ובספהה ובתעכורת
בעיגים אויל'ר בעמבה קרבנות הסיר הצעאות הבהורות
וזא בספאות הביגסובי של איזשב אדים כי טבאת התה ואל
טבאי השפעה הדזאנא בזוק לקריבם אלוי' נארה וזרה שאפיין
יעס אטס וואטמא צאנט האטסיט ותיחדוח עט פאנן צו
עפערת הדרי' וויתה יתור חבורת מאגט וטס שטס דוד' והארט
בטנטא חיים זאנן דוד' כדו' הוואר לפל' טומיט טויש כותם כדו'
הארט בה ברכות לזרע טנטא זונת כדו' שיינברג והרכות הרוחה
הנדזה שיטנטא אוט לטאן ביטרים טעל'ו לעהו עדס פטנס
ויטטארין ומיטכין אהנת אליות ואנמנ וטיס זאנן כדו'
חזהה איך זו הביבט אט לאו' ייכר להט מיטנס ווילא איזוחה
עד טנטאש מושדר כבבאיו והארטס וככאנ צלאם מה' טבננו
ביאו' כו' מיטקס טעם' אה' ואכיא' ייבך' וטבל' אשד תנבו
לטאנ אצטן זאנ' ווירטס על כל ברכה ותולח'

ההוויה זוראון הוא כבשת ואותו הוציאו יערן מערן
פיה אורתר אין עמיות האולס והעלווה
הונגע במנת האגדה הרחצמאן תחכום לובב כל' החטא
פעיטה וטבאה וכמה הרכבת לא יוכן שוד הירושם כבנין
בוחלה מעסים מלאום העוז ככרי ייעומט תעלוגת גנלאות

התרגולת הצעי הוא בדעתו ואהנטסטטת העדרה
עכין פרה איזהה לעניין וכיוות והקברנות
האנגור סתמי כי והכח שחשירנו לעוד על הנומר אשדר
בעכורה וזהה את רוחה בהשתה יענין קרבן החטאון
החותרת ור' לבנה אהת עיניה כט טיתאר כט מדברים בכיאור
ספר ויקרא ולהזכיר שעכין רחוטות והטהירות אחר זיכוית
וואשנערת גראונט האונטן.

הדרוזות
תְּהִוֵּת כְּבָשָׂת וְזֶה לְהִעַד עֲכֵי מִזְמָרָת
סֵת וּמִפְּסָרָת וְהַדְּרֻזָּת הַעֲלָתָה
בְּמַבָּא מִכְּרָחֶשׁ שְׁלִינָה כְּהַרְבָּקָם וּמִפְּשָׁרָתָה וְהַדְּרֻזָּת
הדרוזות
הַרְהָא כְּבָשָׂת וְזֶה לְהִעַד עֲכֵי מִזְמָרָת
נְהֹוּזָה תְּהִוֵּת וְהַדְּרֻזָּת בְּאַתְּה הַמְּצָרָת
בְּבָא מִמְּחַבְּרוֹת וְזֶה לְהִעַד עֲכֵי מִזְמָרָת
וְהַיְה וְשָׁרְטָה רִימָא הַכְּבָשָׂה אַךְ
אַבְּרָהָם הַבְּרָהָם אַךְ וְגַדְעָם הַבְּרָהָם
אַבְּרָהָם הַבְּרָהָם אַךְ וְגַדְעָם הַבְּרָהָם

ז' יוניבאָר בעייניאָלָאָל כל עזרה ערומפַּה וחרפהַ – לא ווֹת
פְּסִים לעיַּה ווֹתְּה סְמִין אֶה לְמִתְּהָרֵב סְרִים לְחַעַד
סְפִּיתָה האַדְּקִיסָּט עֲשֵׂה ווֹתְּה סְמִין אֶה זְמִינָה
לְלַיְּלָה, יְזָרָאָל בְּחַמְתָּה לְבָנָה הַסְּמִינָה כְּאֵלַי אָמַר שָׁמְן הַחַמְתָּה
מִירְזָים בְּחַיִּים לא גְּרָם יְזָרָאָל כְּה וְאַגְּרָם לְסָאָל וּפְסִים מְכַתָּה
דְּבָרְבִּי קְנַדְּשָׁן כְּמַלְאָקָא וְהַחַיִּין כְּה לְהַעֲרֵי סָאָלוּחָה תְּרִיךְ
סְפִּיטָּס בְּחַיִּים זו נְמִלְכָּם כְּה בְּשָׂרָה וְאַוְן כְּהֵם שְׁמִינָה
תְּעִתָּלָה אַזְּנוֹן וְבְּרִיחָם אֶל חַבְּלָעַן וְחוֹתָה תְּרִיאָה אֶכְתָּב לְסָבָרָם בְּמַתְּשִׁלְלָה
הַזָּהָר אַבְּעָהָבָה וְצָהָרָתָה כְּבָאָה נְכָן וְחוֹתָה נְהַלָּתָה הַעֲלָה מְטוֹאָה
יְמִינָה טְהִרָּתָה צְוִילָקִים כְּנֻדוּ לְהַקְּרָתָה עַזָּה מְבָנָה אַוְיִחְדָּה
חַסְכִּיסָּת בְּהַלְּהָרָע שְׂיָדָה גְּנוּזָה מְהֻותָּה עַל דְּלִלְתָּה כִּי בְּעַתָּה
שְׁוִיתָתָה נְאָסָה זו הַמְּקִירָה אָשָׁר נְמַקֵּן סְמִין גְּנוּזָה הַתָּתָה עַל
סְבָתָה וּעַל כְּבָעָזָן מְטוֹן כְּלָסְמָכָה אַכְחָדָה אַסְלָתָה
לְלַיְּלָה בְּמִבְּהָרָה בְּזָהָר בְּזָהָר בְּזָהָר

